

Lempäälän kunnan hyvinvointiraportti vuodelta 2022

Yhteisölautakunta 03.05.2023 § 32
137/00.01.02/2023

Valmistelija suunnittelija Anna Mäkelä

Lempäälän kunnan hallintosäännön 1.1.2023 mukaan, 5 luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 5 § Yhteisölautakunnan tehtävät ja toimivalta, kohta 5 ja 6, yhteisölautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä sekä vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden koordinoinnista.

Kuntalaki (410/2015) velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa terveyttä- ja hyvinvointia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön tavoitteena on vaikuttaa kuntalaisten elämän sujuvuuteen, elämänlaatuun ja kokemukseen toimivasta arjesta Lempäälässä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ohjaavat sekä Lempäälän kunnan kuntastrategia että kunnanvaltuustossa 31.8.2022 hyväksytty Lempäälän kunnan laaja hyvinvointikertomus vuosilta 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022-2024.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 §6) ohjaa kuntaa seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointiraportti on Lempäälän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hyvinvointisuunnitelmatyön väline, joka kokoaa tietoa lempääläisten hyvinvoinnista raportointivuonna ja, jonka avulla seurataan, mihin suuntaan lempääläisten hyvinvointi kehittyy. Tiedot päivitetään vuosittain ja niiden pohjalta suunnataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimia osana talouden ja toiminnan suunnittelua ja johtamista. Hyvinvointiraportti sisältää myös seurannan talousarviossa linjattujen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumisesta raportointivuonna. Raportin liitteenä ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisällön indikaattorit sekä Lempäälän kunnan ehkäisevän päihdetyön suunnitelman, Lempäälän kunnan kulttuurihyvinvointiohjelman ja Lempäälän kunnan liikkumishjelman toteumataulukot vuodelta 2022.

Hyvinvointiraportti on valmisteltu kunnanvaltuuston 31.8.2022 hyväksymässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteessa. Hyvinvointiraportista on käyty lähetekeskustelut yhteisölautakunnassa 8.2.2023 ja 5.4.2023. Lisäksi hyvinvointiraportin valmisteluun ovat osallistuneet kunnan johtoryhmä, hyvinvointityöryhmä ja ikäryhmittäiset kumppanuustiimit yhteisessä työpajassa 22.2.2023 sekä kommentoiden luonnosta kokouksissa tai Teams-kanavalla.

Hyvinvoinnin tila 2022

Vuoden 2022 hyvinvointiraportissa luodaan lyhyt katsaus hyvinvointiin vuonna 2022 vaikuttaneisiin globaaleihin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi ja ilmastomuutos ovat hyvinvointiin vaikuttavia globaaleja ajankohtaisia ilmiöitä. Myös

koronaepidemian vaikutukset heijastuvat edelleen hyvinvointitilanteeseen.

Lempäälän kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa ja –suunnitelmassa linjataan seurattaviksi indikaattoreiksi kuluvalle valtuustokaudella Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisältöön kuuluvat indikaattorit. Vähimmäistietosisällön ohella hyvinvoinnin edistämistyön onnistumista seurataan niin sanottujen hyte-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattoreiden avulla. Hyte-kerroin on vuoden 2023 alusta kunnille voimaan tullut kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Indikaattoritiedon on tarkoitus auttaa ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia. Indikaattoritiedot löytyvät suurimmaksi osaksi avoimista tietolähteistä ja niissä hyödynnetään muun muassa kouluterveyskyselyä, TEA-viisarin tietoja, kuntien taloustietoja, poliisin tilastoja, yleisten kirjastojen tilastoja sekä työhön ja toimeentuloon liittyviä tilastoja. Kaikki tiedot eivät päivitty vuosittain, vaan esimerkiksi kouluterveyskysely ja tea-viisarin tiedonkeruut toteutetaan joka toinen vuosi. Liitteeseen on koottuna uusien saatavilla oleva tieto sekä 5-6 vuoden seurantatieto hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisällöistä.

Indikaattoritietoa on raportissa täydennetty laadullisella lempääläisiä koskevalla ilmiötiedolla, jota ovat olleet mukana tuottamassa Lempäälän kunnan hyvinvointityöryhmä ja ikäryhmittäiset kumppanuustiimit sekä nuorisovaltuusto. Myös muissa verkostoissa ja työryhmissä kerätty arjen ilmiötieto täydentää indikaattoritietoa.

Toteutuneet toimenpiteet 2022

Lempäälässä asukkaiden hyvinvointia edistetään arjessa monin tavoin. Hyvinvointityön kivijalan muodostavat toimivat peruspalvelut. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luodaan varhaiskasvatukseen ja koulujen arjessa, kirjasto-, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalveluissa, ruokapalveluissa, kaavoituksessa, liikennejärjestelyitä suunniteltaessa sekä monissa muissa kunnan tehtävissä. Hyvinvoinnin edistämisen kenttä onkin laaja ja tehtävä kuuluu kaikille kunnan toimialoille. Lisäksi paikallisilla järjestöillä, yksityisillä yrityksillä ja yhteisöillä on keskeinen rooli hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämässä.

Koska kaikkea mahdollista hyvinvoinnin eteen tehtävää perustyötä ei ole mielekästä vuosittain kuvata, on Lempäälässä valittu vuosittain raportoitavaksi talousarviossa määritellyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuositavoitteet. Vuoden 2022 hyvinvointiraportissa raportoidaan kunnassa toteutunut hyvinvointityö talousarviossa ja tilinpäätöksessä 2022 esitettyjen hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Lisätietoja yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki, p. 040 133 7390

Esittelijä

Yhteisöjohtaja

Päätösehdotus

Yhteisölautakunta hyväksyy Lempäälän kunnan vuoden 2022 hyvinvointiraportin liitteineen ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle vuoden 2022 hyvinvointiraportin hyväksymistä. Lisäksi Lempäälän kunnan hyvinvointiraportti 2022 liitteineen lähetetään tiedoksi lautakunnille kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittelyn jälkeen.

Päätös Yhteisölautakunta päätti hyväksyä yksimielisesti päätösehdotuksen.

Otteet kunnanhallitus, kunnanvaltuusto